

Dewey 2016

Folkbibliotek

Omslagsbild: Tranströmerbiblioteket, Stockholm. Foto: Cecilia Ranemo

Dewey 2016

Publikationen kan kopieras fritt och citeras. Vid citering uppge källan.

Ansvarig utgivare: Kungliga biblioteket
Dnr I.4.2-2016-618

Förfrågningar: Harriet Aagaard, KB tel. +46 (0)10-709 36 12
Kungliga biblioteket, Box 5039, 102 41 Stockholm, Sweden, e-post: biblioteksstatistik@kb.se
biblioteksstatistikportalen: <http://bibstat.libris.kb.se/reports>
webb: <http://www.kb.se/bibliotek/Statistik-kvalitet/>
informationsblogg: <http://biblioteksstatistik.blogg.kb.se/allt-om-biblioteksstatistiken/>
kontaktregister med ingående bibliotek: <http://bibdb.libris.kb.se/libdb>

Sammanfattning

Dewey decimalklassifikation är ett internationellt klassifikationssystem som började användas 2011 i Nationalbibliografin och även av många svenska bibliotek. Alla svenska bibliotek använder inte Dewey utan fortsätter att använda SAB. Svensk biblioteksförning överförde ansvar för SAB till KB 2014 och ingen utveckling har gjorts sedan dess. KB har publicerat SAB systemet som en fritt tillgänglig fil i PDF-format och planerar att publicera SAB som länkad data. Däremot kommer ingen utveckling att ske.

I början av 2014 gjordes en undersökning av klassifikationssystem på svenska bibliotek. Den visade att få folkbibliotek använde Dewey och även att få folkbibliotek hade planer för att införa Dewey. Vi ville veta hur folkbiblioteken ställde sig till Dewey idag.

En enkät skickades ut till svenska folkbibliotek i början av april och 80 % av folkbiblioteken svarade. Enkäten ställde frågor om:

- vilket klassifikationssystem som användes
- vilket hylluppställningssystem som användes för facklitteratur på barn- och vuxenavdelningar
- vilket hylluppställningssystem som användes för skönlitteratur på barn- och vuxenavdelningar

12 % svarade att de använde Dewey eller en kombination av Dewey och SAB .

Av de som inte bytt till Dewey planerade 11% att byta under 2016 eller 2017. Ytterligare 2% planerade att byta under 2018.

87% av de folkbibliotek som inte redan använde Dewey hade inga planer för ett byte.

Vi ställde även en fråga om folkbiblioteken och Libris.

Drygt hälften av de svarande biblioteken är redan med eller att planerar att gå med i Libris.

De bibliotek som redan är med kommenterar att det fungerar bra, medan de som inte planerar att gå med framför allt har invändningar mot metadatakvalitet och hur personalresurser ska användas.

Flera bibliotek signalerar att en övergång till Libris kan vara aktuell i samband med en övergång till Dewey.

Tranströmerbiblioteket, Stockholm. Foto: Cecilia Ranemo

Dewey på folkbibliotek

Kungliga biblioteket har sedan en rad år arbetat med att utveckla Dewey för de svenska biblioteken.

Om undersökningen

Undersökningen genomfördes under perioden 2016-04-06 - 2016-04-30. Undersökningen skickades till samtliga 290 kommunala folkbiblioteksorganisationer. Totalt sett besvarade 80% av folkbiblioteken den webbaserade enkäten. Ett stort tack till alla som svarade!

Syftet med undersökningen var att kartlägga folkbibliotekens användning av klassifikationssystem, hylluppställningssystem samt planer för att gå över från SAB till Dewey.

Vi önskade även veta mer om folkbibliotekens inställning till att delta i Librissamarbetet – att bli ett Librisregistrerande bibliotek.

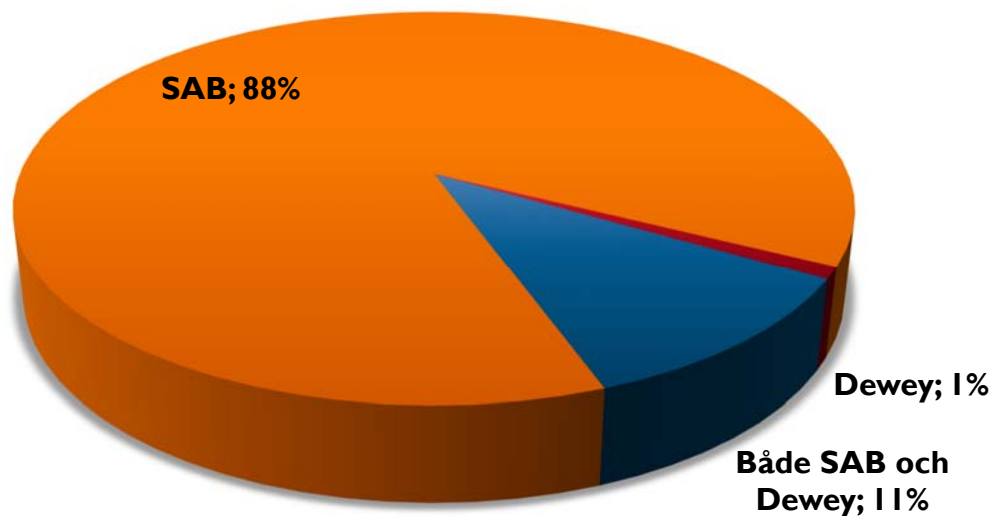

Lidingö bibliotek. Foto Harriet Agaard

Undersökningens resultat

Majoriteten av de svenska folkbiblioteksorganisationerna har inte några omedelbara planer på att gå över från SAB till Dewey.

Åtta frågor om folkbibliotekens intentioner att gå över till Dewey.

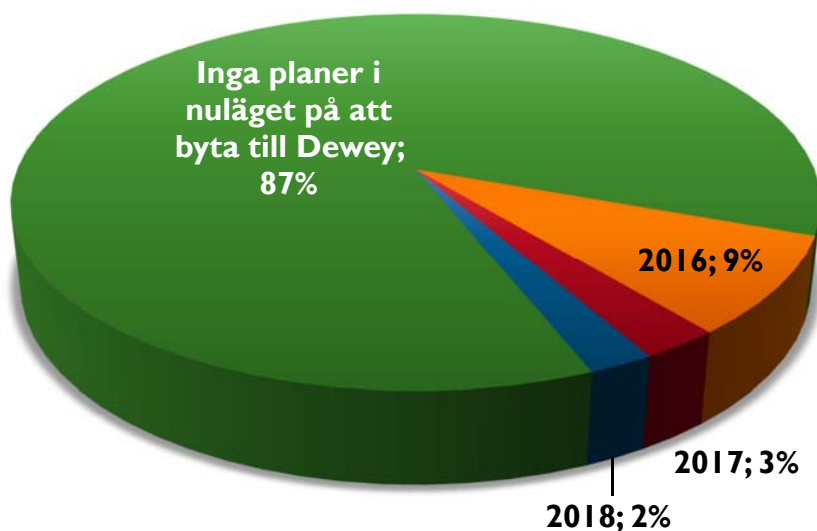

Vilket klassifikationssystem använder folkbiblioteken i kommunen?

Majoriteten av folkbiblioteken använder endast SAB som klassifikationssystem.

Några av de svarande valde att komplettera sitt svar med en förklaring:

- Vi är på väg till Dewey.
- Vi är mitt uppe i en ommärkning
- Vi är Librisregistrerade bibliotek vilket ju innebär att vi successivt får Dewey i våra nya katalogposter
- Vi är i full gång att byta till Dewey. Allt vi köper in blir med nationell standard, både fack och skön på vuxen/barn/ungdom
- Vi håller på att övergå till Dewey, så för närvarande används SAB och Dewey parallellt.
- Vi håller på att byta från SAB till DDK, arbete pågår och vi hoppas att ha kunnat ta bort kvarvarande SAB i de publika hyllorna till 2018.
- Vi har fortfarande SAB men är i Norrbotten på gång att byta till Dewey.
- Vi arbetar under 2016-2017 fram ett eget system, inspirerat av Örnsköldsviks Rainbow.
- SAB i grunden med vissa utbrytningar och sammanslagningar
- Klarspråk + SAB +Dewey som hyllplacering
- I Huvudsak SAB men sedan har vi en lokal modell på fackavd. Där vi slagit ihop allt som t ex handlar om ADHD även skönlitteratur som handlar om det mm.
- I de nya katalogposter vi beställer är det Dewey som gäller, men i gamla poster SAB.
- Håller på att gå över till Dewey
- Folkbiblioteken i Luleå kommun är mitt i en övergång till Dewey.
- Fackavdelningen Vuxen är nu Deweymärkt med kort kod.
- Börjat övergång från SAB till DDK under 2016.

Följande fråga ställdes till de som inte bytt till Dewey:

När kommer ni att byta till Dewey som klassifikationssystem?

Majoriteten av de folkbiblioteksorganisationer som inte redan bytt till Dewey har i dagsläget inga konkreta planer på att byta klassifikationssystem.

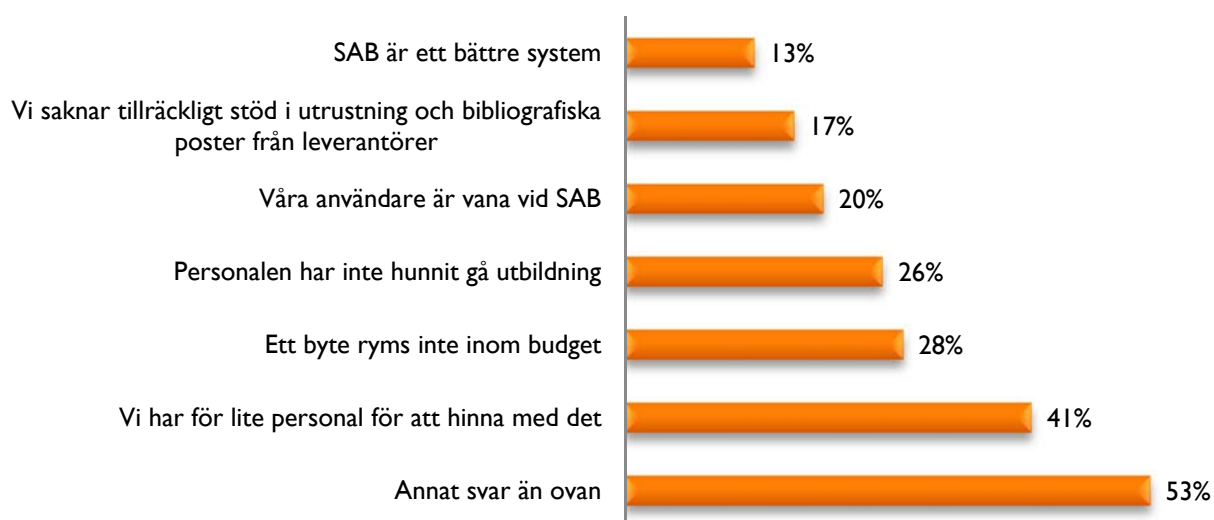
Några av de svarande kommenterade sitt svar:

- Vi väljer klartext istället för Dewey
- Vi tillhör Göta-biblioteken och när de byter så byter vi
- Vi prioriterar annat utvecklingsarbete för tillfället.
- Vi kommer att byta, men inte inom de närmaste åren, som det ser ut just nu.
- Vi har utrett frågan och deltagit i en plan med andra kommuner om att införa Dewey. Inget beslut är taget om när ett byte ska ske.
- Vi har slagit samman katalogen och startat en ny, gemensam Arena. Vi har inte tagit tag i Dewey ännu. Men vi inser att det snart är dags.
- Vi har påbörjat en diskussion om att byta i framtiden.
- Vi har inte något formellt beslut från ledningens håll om eller när vi ska byta till

Dewey. Däremot så är personalen både villig och införstådd med att vi ska byta till Dewey, helst innan 2018 då det är tänkt att vi ska flytta biblioteket till ett nytt kulturhus.

- Vi har haft frågan uppe för diskussion men inga beslut har tagits ännu.
- Vi har diskuterat det, men det är ett stort projekt som inte ryms i planeringen just nu. Vi har nyligen flyttat och har andra stora projekt på gång.
- Vi har börjat planera lite, men har ingen konkret tidsplan.
- Vi diskuterar frågan med jämna mellanrum, men inget är spikat.
- Ny chef har nyligen tillträtt hon har ännu ej tagit ställning
- Inga exakta planer men frågan finns med i planeringen.
- Eventuellt 2017 enligt en tidplan som vi har gjort, men det finns inget beslut i chefsgruppen ännu.
- Eller rättare sagt, vi vet inte när vi kommer att hinna med bytet
- Drar nog på detta så länge det går.

Varför har ni inte planerat ett byte/ inte bytt till Dewey?

Några av de svarande valde att komplettera sitt svar med en förklaring:

Stockholms län

Vi saknar skäl att byta ut ett fungerande system.

Vi avvaktar tills fler folkbibliotek gått över till Dewey, för att kunna dra nytta av erfarenheter och lösningar. Många anledningar, bland annat så klassificerar inte BTJ alla poster i Dewey.

Vi ser inte att det blir någon vinst för våra användare

Uppsala län

Vi fokuserar på egna temahyllor och klartext som vi tycker är mer användarvänligt

Frågan har inte diskuterats hos oss.

I prioritetsordningen har andra frågor såsom postförsörjning, ombyggnationer, ny organisation, budget/ekonomi/upphandlingar mm kommit före.

Vi har för lite information om anledningen/orsaken att ev. byta system

Södermanland

Vi prioriterar helt enkelt annat som vi bedömer som viktigare ur både besökarperspektiv och resurseffektivitet.

Vi vill vänta på att fler folkbibliotek byter samt samla på oss mer kunskap innan vi planerar in en övergång.

Östergötland

Vi byter när Götabiblioteken byter.

Mycket annat som kommer före, typ Libris.

Vi har ännu ej fört diskussionen.

Dewey har inte varit aktuellt än, andra utvecklingsprojekt har gått före.

Jönköping

På ett litet kommunbibliotek har vi ännu inte sett fördelarna att byta, i relation till arbetsinsatsen

SAB är adekvat och tillräckligt i nuläget

Vi prioriterar att arbeta med läsfrämjande aktiviteter.

Kronoberg

I dagsläget väljer vi att inte prioritera en övergång till Dewey eftersom SAB uppfyller de behov vi har.

Beroende av regionalt samarbete.

Två omorganisationer och intensivt projektarbete.

Kalmar län

Vi är ett litet folkbibliotek och vi avvaktar övriga folkbibliotek i Sverige.

Det är ett väldigt omfattande arbete som kräver både personal och tid. Dessutom väntar vi på besked om en eventuell ombyggnad av huvudbiblioteket som kommer att ta mycket tid i anspråk. Vi har börjat fundera på en övergång, men den är ännu inte tidsbestämd.

Gotland

Inga kommentarer

Blekinge

Frågan har aldrig riktigt diskuterats eller kommit på tal.

Har ännu inte upplevt behovet/nödvändigheten.

Förstår inte riktigt vitsen med att byta till Dewey. Hade velat ha ett mer användarvänligt system.

Skåne

Vi upplever det inte som brådskande. Vi behöver inte vara först och ta barnsjukdomarna.

Ett beslut som måste tas gemensamt i Skåne Nordost.

Ingår i ett större bibliotekssamarbete med flera kommuner. Diskussion angående detta kommer att tas upp

Vi ser inte nyttan för våra användare

Andra frågor viktigare i verksamheten

Halland

Vi avvaktar övriga folkbiblioteken

Västra Götaland

Inte aktuellt för närvarande.

Vi har inte sett tillräckligt med fördelar för att byta till Dewey

Pågår upphandling av biblioteksdatasystem samt övergång till Libris just nu

Vi har inte fattat beslut i frågan ännu

Dewey är inte ett bättre system, resursslöseri att byta.

För stort arbete för ett system som inte blir bättre, bara annorlunda

Behöver mer information

Värmland

Vi har inte behovet och dessutom inte personalresurser.

Vi har inte tagit ställning till detta ännu.

Ser ingen anledning i nuläget.

Örebro län

Vi har ännu inte känt att det är en prioriterad fråga. Känns inte som det viktigaste för närvarande. För oss och våra låntagare fungerar SAB. Ett byte kräver också mycket tid och resurser.

Vi har inte satt oss in i frågan. Andra större förändringar har prioriterats.

Inte relevant för vår verksamhet

Västmanland

Har ingen uppfattning om kostnader och tidsåtgång

Det har bland annat att göra med kunskap, tid, nyttoaspekten att göra. Vad är vinsten gentemot användarna på ett mindre bibliotek? Blir det tydligare, enklare? Mer begripligt?

SAB fungerar bra för folkbibliotek

Dalarna

Vi har inte känt av något behov ännu.

SAB är ett inarbetat system.

Tidsbrist, många andra projekt just nu.

Gävleborg

Ett byte medför ett stort arbete som det har varit svårt att hinna med.

Vi har ännu inte tagit ställning

Känns som att gå från ett föråldrat system till ett annat

Västernorrland

Ej aktuellt

Jämtland

Det är inte akut.

Inte prioriterat i dagsläget.

Västerbotten

Tycker inte att Dewey är någon förbättring gentemot SAB för ett folkbibliotek, har därför inte

skyndat på bytet, utan planerat för att biblioteket ska bli mer användarvänligt istället - genom klartext.

Vi ska byta.

Vi tror att klartext är ännu mera användarvänligt.

Norrbottnen

Har inte sett någon anledning förrän nu

Vi kommer att byta under 2016

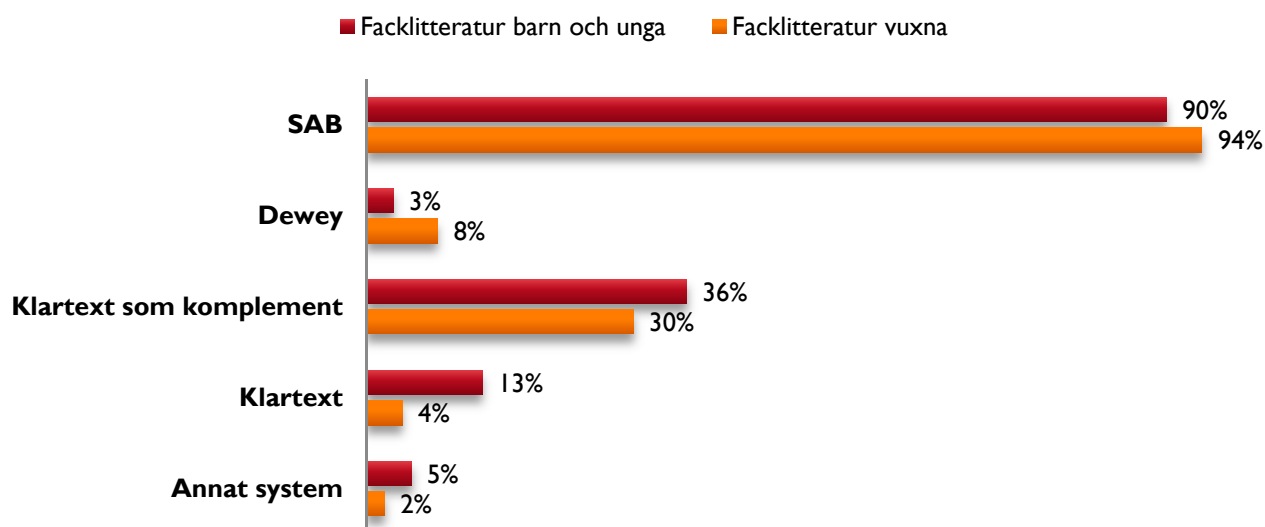
Det är ett stort arbete och för att kunna motivera det så tycker vi det är viktigt att kunna påvisa att vi byter till ett system som blir lättare för våra besökare. Därför väljer vi klartext.

Vi byter under 2016.

Malmö stadsbibliotek. Foto Harriet Aagaard

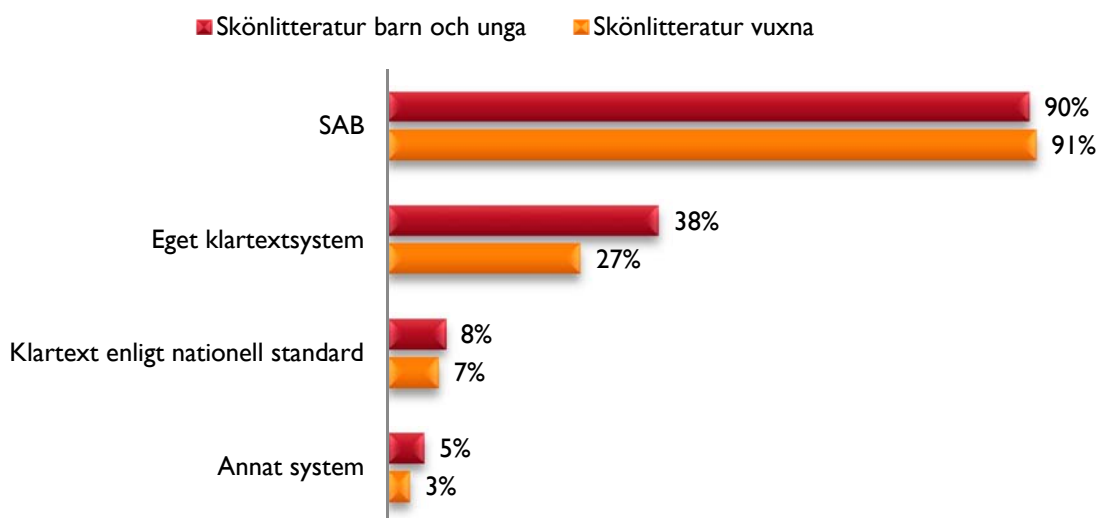
Vilket hylluppställningssystem använder ditt bibliotek för facklitteratur? Flera svar kan ges.

Kommentarer

- SAB och DDK
- Eget lokalt system.
- Övergång sker just nu, vi har parallella system
- Vissa utbrutna avdelningar med lokala placeringar t ex Hus & Hem.
- Vissa signum sammanförda till ämnesgrupper "Djur & natur" "Kropp & själ" o s v
- Vissa närbesläktade ämnen står ihop.
- Vi märker inte om allting på en gång utan tar det eftersom. Därför har vi en del av beståndet uppställt och uppmärkt enligt Dewey och en del enligt SAB.
- Vi kommer att använda Dewey
- Vi har skapat egna avdelningar. T ex Folk och länder= Historia och geografi.
- Vi har f.n. uppställt enligt Dewey men kanske kommer att plocka ut vissa frekvent lånade ämnen under Deweykod men med lokal placering, t.ex. slöjd- och pysselböcker
- Vi har ett eget system som vi arbetat fram. Klartext, färgkodning
- Vi har allt inköpt efter 2012 i DDK och flytt av äldre material till DDK pågå. Båda systemen finns i lokalen, i olika hyllor för närvarande.
- Planen är att övergå helt till klartext
- Klartext som komplement i vissa fall
- I våra sex olika bibliotek har vi olika system. Några som har fullt utvecklade klartextsystem, några med blandningar och några med endast SAB.
- För nya böcker gäller Dewey, de gamla har fortfarande SAB men ska ändras under året.
- Klartext för skön och SAB för fack. Vi byter dock till Dewey på fack under året.
- Klartext används på barnavdelningen upp till åtta år.
- I nuläget SAB, men har påbörjat övergången till klartext.
- Går över till klartext - ej påbörjats, fackavdelningarna kommer först
- Diverse egna lokala placeringar

Vilket hylluppställningssystem använder ditt bibliotek för skönlitteratur? Flera svar kan ges

Kommentarer

Några av de svarande valde att komplettera sitt svar med en förklaring:

- Även här som för barn att när vi skiljer ut och har en annan placering så visar vi det med egen knubb i text och även markerar boken.
- Viss genreindelning i placeringar
- Vi håller på att övergå till Dewey, så för närvarande används SAB och Dewey parallellt.
- Vi har särskild uppställning för t ex deckare och fantasy
- Hyllorna på avdelningarna Facklitteratur, Skönlitteratur, Litteratur på andra språk än svenska har gavlarna målade i olika färger för att förenkla för besökaren."
- Vi gör inte om något i hyllorna utan endast att vi köper allt nytt efter nationell standard. ex Roman DAG
- Utbrytningar från SAB i klartext
- Eget lokalt system
- Parallella system under 2016, planerad övergång till klartext 2016/2017
- Kompletteras med klartext
- Klartext som komplement tex deckare
- Har inte hunnit bestämma oss.
- Liknar den nationella standarden, men vi valde att ha ROMAN i versaler och de tre första bokstäverna i efternamnet i gemener.
- Följer i stort sätt den nationella hylluppställning, egen klartext t.ex. Spänning. Vi har precis börjat gå över till klartext och är inte färdiga.
- Systemet utgår från Bokjuryns/Barnbokskatalogens kategorier och vi använder symbolerna som hör till dessa.
- Samtlig skönlitteratur för barn och unga placeras enligt eget utarbetat genre-system.
- SAB med några lokala placeringar som komplement, t ex Mysterieböcker
- Liknar den nationella standarden, men vi valde att ha ROMAN i versaler och de tre första bokstäverna i efternamnet i gemener.
- Kompletteras med klartext

Vilka fördelar och nackdelar tycker du att det finns med att använda Dewey?

De olika folkbiblioteksorganisationerna svarar i allmänhet att fördelen med Dewey är att det är internationellt gångbart och en fördel att använda samma system som högskole- och universitetsbiblioteken. Många ser dock nackdelar och inga fördelar.

Fördelar

Dewey och SAB är fullvärdiga system båda två. För- och nackdelarna med resp. system är marginella.

Inga nackdelar, fördelarna är ju standardisering.

Fördelarna är att det är ett internationellt, gemensamt system som hela tiden utvecklas och hålls aktuellt; sifferkoder upplevs i regel enklare än bokstavskoder att logiskt förstå och följa.

Internationell standard känns up to date. Det är ett levande system som uppdateras hela tiden. Den nationella riktlinjen är denna.

Den största fördelen som jag ser är om vi får samma system på både folk- och högskolebibliotek och som i många andra länder.

Fördelen för oss var att vi i samband med övergången till Dewey kunde se över hyllplaceringar och hyllskyltning, för att göra det lättare att hitta. Annars tror jag inte att SAB eller Dewey spelar någon roll för besökare ur användarvänlighetssynpunkt.

Lättare att få tag på katalogposter.

Varken eller... systemet ska fungera för våra besökare och då uppfattas SAB och Dewey som ungefär samma.

Dewey-klassning finns i de poster vi hämtar i Libris

Nackdelar

Klar nackdel är att Dewey är centrerat runt den engelskspråkiga världen. I en folkbibliotekskontext är klassifikationssystem med Sverige i centrum mer relevant.

Inga fördelar som överväger nackdelarna. Vi vill göra det enklare för våra låntagare och inte mera obegripligt.

För ett litet folkbibliotek, där större delen av beståndet utgörs av skönlitteratur på svenska, är DDC inte särskilt väl lämpat och koderna blir väldigt långa.

Det är ett mycket resurskrävande arbete för personalen att flytta och märka om medierna anpassade till det lokala biblioteket. Ökade kostnader tillkommer i en övergång till Dewey kopplade till konverteringar och kompletteringar i det lokala systemet. Idag tillåter inte tekniken en automatisk konvertering av katalogposterna från SAB till Dewey. Under en övergångsperiod kommer det vara nödvändigt att arbeta parallellt med både Dewey och SAB.

Har inte sett några fördelar för mindre folkbibliotek. Passar bättre på forskningsbibliotek med internationell inriktning. Fördel att man kan uttrycka mycket specifika ämnen."

Nackdelen är att vi som får katalogposter sällan kan få deweykoder i posterna, utan måste föra in det manuellt för varje ny post. Om deweykoder finns är de oftast ganska dåliga och måste ändå ändras/anpassas. Det verkar som att många bibliotek tvekar att gå över till Dewey just på grund av detta, och att BTJ inte gör mer eftersom så få bibliotek använder Dewey - en ond cirkel! Tycker inte att det finns några fördelar för ett litet folkbibliotek att använda Dewey. Och dessutom verkar det inte riktigt vara anpassat efter svenska förhållanden.

Nackdel att byta system att det tar tid och kostnaden också kanske? Vi ser ingen fördel med att byta system.

Den stora nackdelen är att man inte kan gå med kunden direkt till hyllan och se vad som finns eftersom man inte kan DDK utantill.

Eftersom vi inte skapar egna koder utan hämtar koderna manuellt från Libris har vi ofta fått in media där de bara har en SAB kod från BURK men ingen DDK eftersom boken inte är DDK klassificerad än. Det leder till ett sämre flöde och att man ofta får ta in media för att lägga på rätt DDK kod när den har hunnit klassificeras.

Största nackdelen är samma som SAB - det är ett system som är de flesta låntagare/användare inte förstår utan bibliotekariens hjälp.

Kommentar om klartext

Jag har aldrig sett Dewey som ett alternativ för hylluppställning. Klassifikationssystemet är en bakomliggande metadata som måste kompletteras med ett klartextsystem. Idag sitter fler och fler kommuner och tar fram och underhåller egna klartextsystem. Det är inte försvarbart resursmässigt, ett enormt tids- och resursslöseri som skulle kunna undvikas med ett nationellt klartextsystem.

Märsta bibliotek, Sigtuna. Foto Harriet Aagaard

Är ni med i eller planerar ni att gå med i den nationella katalogen Libris?

Drygt hälften av de svarande biblioteken är redan med eller att planerar att gå med i Libris. Av de bibliotek som kommenterat frågan har majoriteten svarat att de inte har några planer nu på att gå med i Libris.

Bibliotek som inte planerar att gå med anger olika skäl till detta. Flera bibliotek beskriver att de inte har resurser eller kompetens att katalogisera och menar att det skulle vara ett steg tillbaka i utvecklingen då de lokala medarbetarresurserna behövs till det pedagogiska, läsfrämjande och uppsökande arbetet. Andra svarar att man vill kunna köpa postinformation av extern leverantör.

Det finns även en uppfattning om att metadatat i Libris inte motsvarar folkbibliotekens behov. Ytterligare kommentarer är att det av olika skäl i nuläget inte finns resurser att lägga på den förberedelse och det arbete som en övergång skulle innebära.

Flera bibliotek uttrycker ett intresse av att gå med i Libris och diskuterar och undersöker frågan. Andra avvaktar och följer utvecklingen av förbättrat metadata och rutiner för folkbibliotek. Ytterligare några svarar att man tvekar att ansluta sig som ett litet bibliotek, men gärna vill gå med som en del av ett större regionalt samarbete.

Några svarar att det kan bli aktuellt att gå över till Libris i samband med en övergång till Dewey eller vid förestående byte av bibliotekssystem.

De bibliotek som redan är med i Libris och har kommenterat svarar att det fungerar väldigt bra.